Kriminalomsorgen
Kriminalomsorgen Innlandet

Tilsynsrådet for Kriminalomsorgen
Postboks 2105 Vika
0125 OSLO

| Deres ref: | Vår ref: | Dato: |
|---|---|---|
| 25/4894 | | 03.09.2026 |

# Tilsvar med orientering om oppfølging av tilsynsrapport fra tilsyn 14.05.2025 ved Kriminalomosorgen Innlandet, avdeling utenlandske innsatte

Vi viser til tilsynsrapport datert fra dere 19.06.2026 etter tilsyn gjennomført hos oss 14.05.2025. Vår frist for orientering om vår oppfølging av rapportens anbefalinger er i sommer avtalt innen 06.09.2026.
Vi har valgt å svare ut rapportens punkter i den rekkefølgen anbefalingen fremkommer i rapporten.

**Avdelingsens kommentarer**

**2.1.2 Bygningsmasse og luftegårder**

**Anbefaling 1:** Utbedrer de innsattes uteområde

Fengselets tilbakemelding: De store gresskledde arealene innenfor fengselsmurene er noe som benyttes i aktivitet med aktivitører og kommunens fengselshelsetjeneste. Dette kan være bruk av tuftepark, gapahuk eller annen trening. Videre er disse arealene lokalisert i nær tilknytning til hoved ferdselsåren i fengselet, noe som gjør det utfordrende å benytte dem som luftegård uten at det går på bekostning av annen nødvendig aktivitet i fengselet.
Vi vurderer i tillegg løsninger hvor felles luftearealer kan utvides til å inkludere også «haugen» (Tufte-parken) det vises til. Dette kan la seg gjøre når vårt aktiviserings-team, A-team, er etablert høsten 2026.

**Anbefaling 2: G**ir alle innsatte lik tilgang til den store luftegården, uavhengig av hvilke bygg de er plassert i.

Fengselets tilbakemelding: Innsatte i bygg A har samme mulighet som øvrige innsatte til å benytte den store luftegården. Det er ikke fastsatt egne tidspunkter for dette i avdelingens rutiner, men luftegården gjøres tilgjengelig for bygg A når den ikke benyttes av andre avdelinger eller aktiviteter.
I praksis tilbys allerede alle innsatte å benytte luftegården med dagens organisering. Vi vil likevel sikre likheten gjennom omfattende rutineendringer høsten 2026.

Postadresse: Postboks 694 4302 Sandnes
Besøkadresse: Vardåsvegen 190, Kongsvinger
Telefon: 61 40 14 14
Org.nr: 911830868 mva
Saksbehandler: Christian Øvergaard
E-post: postmottak-8250@kriminalomsorg.no

**Anbefaling 3:** Sørger for at bygninger og fellesområder kan brukes av alle innsatte, uansett bevegelsesevne.

Fengselets tilbakemelding: Vi er kjent med utfordringene knyttet til tilgjengelighet i den eksisterende bygningsmassen. Omfattende bygningsmessige tilpasninger vil kreve særskilt finansiering og må vurderes opp mot tilgjengelige investeringsmidler.
Det bemerkes til tilsynsrapporten at vi har etablert celle hvor rullestolbruker har tilstrekkelig med plass for rullestol og hvor andre tilpasninger er på plass. Det er også tilrettelagt tilstrekkelig for at en av våre samarbeidspartnere som daglig jobber i fengselet har normale arbeidsdager til tross for at vedkommende benytter rullestol.

**Bruk av dobbeltceller**

**Anbefaling 4:** Jobber for å unngå bruk av dobbeltceller.

Fengselets tilbakemelding: På tidspunktet for tilsynsbesøket var det ikke dobbeltceller i bruk ved Kongsvinger fengsel, avdeling utenlandske innsatte. Etter tilsynsbesøket har 10 celler blitt dublert som følge av kapasitetsutfordringer i region øst.
Som følge av nevnte utfordringer er vi kjent med at det skal frigjøres betydelig cellekapasitet for menn i Romerike fengsel etter nyttår, ´26-´27. Vi forventer likevel at behovet for cellekapasitet og da dobbeltrom/dublering for innsatte som i hovedregel har ønsket dette, vil vedvare fram til nye Oslo fengsel står klart om noen år.

**Besøksrom**

**Anbefaling 5:** Jobber for å få en besøksleilighet eller et besøkshus.

Fengselets tilbakemelding: En besøksleilighet eller et besøkshus vil være et positivt tiltak. Etablering av dette er imidlertid ikke prioritert innenfor dagens investerings- og bemanningsrammer.
Når det i framtiden vil bli gjennomført oppgraderinger av bygningsmassen og/eller etablerer nye bygg i fengselet, vil vi forsøke å få også en besøksleilighet etablert hos oss.

**Bruk av tolk**

**Anbefaling 6:** Sikrer at innsatte som ikke kan kommunisere på norsk, forstår innholdet i vedtak og annen viktig informasjon fra fengselet. I den utstrekning det er nødvendig, må Kongsvinger fengsel, avdeling utenlandske innsatte benytte tolk.

Fengselets tilbakemelding: Tolk benyttes når det vurderes nødvendig for å sikre at innsatte forstår innholdet i vedtak og annen viktig informasjon fra fengselet.

**Livssynsprosjekt**

**Anbefaling 7:** Sikrer at de innsatte som ønsker det får tilgang på en imam.

Fengselets tilbakemelding: Vi vil fortsette arbeidet med å etablere et mer fast tilbud, og vurderer samtidig digitale løsninger som kan bidra til å legge til rette for innsattes religionsutøvelse.

## 2. 4 Kontaktutvalg

**Anbefaling 8:** Etablerer kontaktutvalg.

Fengselets tilbakemelding: Vi har som mål å etablere et kontaktutvalg og vil arbeide videre med å få dette på plass høsten 2026.

**Anbefaling 9:** Legger til rette for jevnlige og strukturerte møter mellom kontaktutvalget og fengselets ledelse.

Fengselets tilbakemelding: Dersom kontaktutvalg etableres, vil jevnlige og strukturerte møter mellom kontaktutvalget og fengselets ledelse inngå som en naturlig del av ordningen.

## Helsetjenester i fengselet

**Anbefaling 10:** Jobber opp mot kommunen for å sikre tilstedeværelsen av helsepersonell, særlig på ettermiddag, kveld og helg.

Fengselets tilbakemelding: Vi vil fortsatt arbeide opp mot kommunen for å øke tilstedeværelsen av helsepersonell. Gjennomføring av tiltaket er imidlertid avhengig av kommunens prioriteringer og ressurssituasjon.
Vi er kjent med at fengselshelsetjenesten har tegnet samarbeidsavtaler med blant annet hjemmetjenesten i kommunen, samt med lokal legevakt.

**Anbefaling 11:** Jobber opp mot kommunen for muligheten for å etablere ambulerende legevaktordning.

Fengselets tilbakemelding: Vi vil videreføre dialogen med kommunen om etablering av en ambulerende legevaktordning. Med tanke på sikkerhet i et fengsel, er dette et høyt prioritert ønske fra vår side.

**Anbefaling 12:** Legger til rette for senere utdeling av sovemedisiner.

Fengselets tilbakemelding: Sovemedisiner som benyttes av innsatte kommer i ulike styrker og med ulikt innhold. Vi vurderer å skille på det, slik at innsatte selv gis anledning til å styre når ikke-reseptpliktig medisin inntas.

**Anbefaling 13:** Løpende vurderer om innsatte med helseutfordringer bør få straffavbrudd eller overføring til andre soningsformer.

Fengselets tilbakemelding: Tilsynsrådets anbefaling tas til etterretning og vil inngå i fengselets videre vurderinger.

**Anbefaling 14:** Fortsetter arbeidet med å få DPS til å komme inn i fengselet for å gjennomføre oppfølging av pasienter med rett til helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten.

Fengselets tilbakemelding: Det er nå etablert stedlig oppfølging fra DPS/ARA ved fengselet.

**Selvisolasjon**

**Anbefaling 15:** Iverksetter tiltak som forebygger og reduserer omfanget av selvisolasjon.

Fengselets tilbakemelding: Vi arbeider løpende med å forebygge og redusere selvisolasjon gjennom individuelle vurderinger og målrettede tiltak overfor den enkelte innsatte.

**Anbefaling 16:** Sørger for at innsatte som er utelukket får tilbud om mer enn 2 timer menneskelig kontakt hver dag.

Fengselets tilbakemelding: Vi har stort fokus på å sikre menneskelig kontakt for innsatte som er utelukket fra fellesskapet. Dette ivaretas blant annet gjennom bruk av aktivitører og målrettet oppfølging fra ansatte ved den aktuelle avdelingen. Tilsynsrådets anbefaling tas til etterretning. Til informasjon er det i september ´26 utlyst stilling som leder for nyetablert aktiviserings-, aktivitets- eller bare A-team. I utlyst tekst fremgår det at teamet vil ha som spesialoppgave å ivareta de isolerte. Teamet er planlagt med leder pluss ytterligere fire ansatte.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på hvordan en ukeplan som sikrer to timer meningsfull menneskelig aktivitet for innsatte utelukket over 15 dager ser ut.

Fengselets tilbakemelding: Det er svært skjeldent nødvendig å utarbeide planer for så lange utelukkelser. I de få tilfellene dette skjer, vil planen være tilpasset den enkelte. Noen «mal» for slike individuelt tilpasset planer foreligger ikke hos oss.

**Sysselsettings- og aktivitetstilbud**

**Anbefaling 18:** Sikrer at innsatte får et tilstrekkelig tilbud om aktivitet.

Fengselets tilbakemelding: Vi ser fordelen med at det sosiale samspillet mellom den innsatte og andre øves og arbeider aktivt for å sikre et tilstrekkelig aktivitetstilbud, som igjen redusere tiden innsatte tilbringer innelåst på egen celle.

**Anbefaling 19:** Tilrettelegger for aktivitets- og sysselsettingstilbud som er tilpasset innsatte med spesielle behov.

Fengselets tilbakemelding: Vi tar anbefalingen til etterretning. Behovet for tilrettelegging av aktivitets- og sysselsettingstilbud for innsatte med særskilte behov vil bli vurdert i det videre arbeidet med aktiviseringsteam.

**Anbefaling 20:** Inkluderer de innsatte i etablering av flere aktivitetstilbud, som ulike sport- og idrettsmuligheter.

Fengselets tilbakemelding: Innsattes innspill til aktivitets- og fritidstilbud vil kunne inngå som en del av dialogen i et eventuelt kontaktutvalg.

**Anbefaling 21:** Legger til rette for at innsatte kan lage og servere mat.

Fengselets tilbakemelding: Fengselet har kjøkkenfasiliteter på samtlige avdelinger som gir innsatte mulighet til å tilberede egen mat. Fasilitetene kan også benyttes til felles matlaging mellom innsatte. Dette kommer i tillegg til kosttilbudet som tilbys av fengselet.

**Anbefaling 22:** Utformer handlelister med både tekst og bilder.

Fengselets tilbakemelding: Vi tar anbefalingen til etterretning og vil vurdere muligheten for å utforme handlelister med både tekst og bilder. Det har tidligere vist seg utfordrende for aktøren som leverer innsatte varer fra handlelisten å ha oppdaterte lister med også bilder av varene fra uke til uke.

**Anbefaling 23:** Vurderer å etablere egen butikk, på linje med flere andre høysikkerhetsfengsler.

Fengselets tilbakemelding: Vi har tidligere vurdert etablering av egen butikk. Innenfor dagens tilgang på rom og arealer vil dette imidlertid kunne gå på bekostning av aktivitetstilbud, skole og sysselsetting for de innsatte.
Kundegrunnlaget for en slik butikk er stabilt, men lavt. Erfaringer fra andre enheter som har etablert butikkløsninger er at de som er små ender opp med større svinn/tap grunnet dato-varer som går ut å dato grunnet lite rullering av varer.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på hvilke tiltak fengselet iverksetter for å få de yngre innsatte med på aktiviteter.

Fengselets tilbakemelding: Fengselet arbeider for å inkludere yngre innsatte i aktiviteter og sysselsetting. Som en del av dette prioriteres yngre innsatte ved tildeling av skole- og sysselsettingsplasser.
De yngste innsatte følges også tettere opp av ulike ansattgrupper, som sosialkonsulent og aktivitører.

**Utelukkelse, sikkerhetscelle og ventecelle**

**Anbefaling 24:** Jobber for å redusere antall utelukkelser fra fellesskapet.

Fengselets tilbakemelding: Vi vurderer alltid om mindre inngripende tiltak kan benyttes før det treffes beslutning om utelukkelse fra fellesskapet. Utelukkelse benyttes kun når andre tiltak ikke anses tilstrekkelige.

**Anbefaling 25:** Fatter vedtak om utelukkelse ved bruk av ventecelle.

Fengselets tilbakemelding: Vi fatter vedtak om utelukkelse ved bruk av ventecelle i samsvar med gjeldende regelverk.

**Anbefaling 26:** Får på plass en form for skjerming av dusjen.

Fengselets tilbakemelding: Anbefalingen tas til etterretning. Fengselet vil vurdere mulige løsninger for skjerming av dusjen.

**Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på hvordan fengselet jobber for å redusere bruken av utelukkelse, spesielt når det gjelder enkeltinnsatte over lengre perioder og selvisolasjon.**

Fengselets tilbakemelding: Vi arbeider aktivt for å redusere bruken av utelukkelse, herunder ved langvarige utelukkelser og selvisolasjon. Dette skjer gjennom individuelle vurderinger og tilpassede tiltak basert på den innsattes behov. Det vurderes blant annet plassering i egnet avdeling, tilrettelegging av aktiviteter og bruk av aktivitører for å fremme deltakelse og økt kontakt med andre.

**Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på i hvilken grad helsepersonell er involvert i vurderingene rundt bruken og opphevelsen av vedtak om sikkerhetscelle.**

Fengselets tilbakemelding: avdeling utenlandske innsatte involverer helsepersonell i vurderinger knyttet til bruk og opphevelse av sikkerhetscelle når dette er mulig og hensiktsmessig. Graden av involvering vil kunne variere ut fra den konkrete situasjonen, herunder behovet for umiddelbare tiltak og tilgjengeligheten av helsepersonell.
Det bemerkes at samarbeid mellom helse og fengsel fungerer godt. Vi har mottatt bistand fra helseavdelingen med å få innsatte hvor sikkerhetscelle har vært kriminalomsorgens eneste utvei innlagt og overført sykehus eller til psykeatrien.

**Kartlegging av selvdrapsrisiko**

**Anbefaling 27:** Følger opp, og snarlig gjennomfører VIVAT-kurs, og at dette gjøres til en fast rutine for alle nye ansatte.

Fengselets tilbakemelding: Fengselet ser positivt på gjennomføring av VIVAT-kurs og etablering av dette som en fast rutine for nye ansatte. Tiltaket er foreløpig ikke gjennomført, men vil bli fulgt opp videre.
Det bemerkes at ansatte med fengselsbetjentutdanning fra siste 8 år har VIVAT-kurs fra sin utdanning.

**Anbefaling 28:** Systematisk følger opp kartlegging av innsatte og vurderer behov for tiltaksplaner.

Fengselets tilbakemelding: Vi kartlegger alle innsatte ved innkomst. Det er videre økt fokus på utarbeidelse, oppfølging og revisjon av tiltaksplaner etter hvert som den innsattes situasjon endrer seg. Arbeidet vil fortsatt være et prioritert område. Nye retningslinjer for kartlegging og oppfølging av selvmords- og selvskadingsrisiko innebærer blant annet økt involvering av den innsatte og en tydeligere ansvarsfordeling mellom kriminalomsorgen og helsetjenesten. Dette innebærer også at tiltaksplaner som hovedregel ikke oppheves uten at helsepersonell er konsultert.

**Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på om VIVAT-kurset har blitt gjennomført som planlagt.**

Fengselets tilbakemelding: Vi har som nevnt ovenfor ennå ikke gjennomført VIVAT-kurs som anbefalt.

**Kontakt med omverden**

**Anbefaling 29:** Skaffer flere trådløse telefoner, og informerer alle innsatte om muligheten for utvidet ringetid.

Fengselets tilbakemelding: Fengselet vil vurdere muligheten for å anskaffe flere trådløse telefoner og sikre informasjon om muligheten for utvidet ringetid. Samtidig må dette vurderes i forhold til eksisterende regelverk opp mot behovet for telefonkontroll i enkelte saker, samt tilgjengelige personellressurser.

**Anbefaling 30:** Unngår å overvåke hele Skype-samtaler, og finner en annen løsning for kontrollsjekk av identiteten til besøkende.

Fengselets tilbakemelding: Vi tar anbefalingen til etterretning og vil vurdere alternative løsninger for identitetskontroll ved Skype-besøk.

**Anbefaling 31:** Legger til rette for at innsatte i større grad kan gjennomføre aktiviteter med familie og barn som kommer på besøk.

Fengselets tilbakemelding: Vi har forståelse for betydningen av aktiviteter mellom innsatte og deres familie under besøk. Mulighetene for å tilrettelegge ytterligere må imidlertid vurderes innenfor rammene av dagens bygningsmasse og tilgjengelige ressurser.

**Tilbakeføringsarbeid**

**Anbefaling 32:** Gjennomfører kartlegginger med de innsatte.

Fengselets tilbakemelding: Vi arbeider for å nå egne måltall for kartlegging av innsatte i den standardiserte løsningen BRIK.

**Anbefaling 33:** Veileder de innsatte om saksbehandlingstid og søknadsfrister.

Fengselets tilbakemelding: Fengselet tar anbefalingen til etterretning. Veiledning om saksbehandlingstid og søknadsfrister vil fortsatt være en del av oppfølgingen av de innsatte.

**Anbefaling 34:** Innfører fast permisjonsrutine.

Fengselets tilbakemelding: Vi har løpende dialog med innsatte om planlegging og gjennomføring av permisjoner. Dette bidrar til forutsigbarhet knyttet til avvikling av permisjoner.

**Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på hvem som beslutter personlig oppfølgingsplan (POP) for de innsatte.**

Fengselets tilbakemelding: POP er ennå ikke etablert som planleggingsverktøy ved avdeling utenlanskje innsatte. Verktøyet er kun i bruk for innsatte i Kongvinger som er plassert ved avdeling lavere sikkerhet.

Christian Øvergaard
*leder avdeling utenlandske innsatte, Kongsvinger*

*Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.*